

ที่ พณ ๐๖๐๓/ ๖๕๕

กระทรวงพาณิชย์
๔๔/๑๐๐ ถนนนนทบุรี ๑
อ.เมือง จ. นนทบุรี ๑๑๐๐๐

๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

เรื่อง ผลการประชุมระดับรัฐมนตรีองค์การการค้าโลกอย่างไม่เป็นทางการ
เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ตามที่สวิตเซอร์แลนด์เป็นเจ้าภาพจัดการประชุมระดับรัฐมนตรีองค์การการค้าโลก (WTO) อย่างไม่เป็นทางการ (Informal Ministerial Gathering) ในวันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๕๕ ณ เมืองดาวอส โดยนายกรัฐมนตรีมีบัญชาอนุมัติให้รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง (นายกิตติรัตน์ ณ ระนอง) เป็นผู้แทนไทย เข้าร่วมการประชุม นั้น

กระทรวงพาณิชย์ ขอเรียนสาระสำคัญของผลการประชุมระดับรัฐมนตรีองค์การการค้าโลกอย่างไม่เป็นทางการ ดังนี้

๑. การประชุมระดับรัฐมนตรีองค์การการค้าโลกอย่างไม่เป็นทางการ

๑.๑ สวิตเซอร์แลนด์จัดให้มีการประชุมระดับรัฐมนตรีองค์การการค้าโลกอย่างไม่เป็นทางการ ครั้งนี้ขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้รัฐมนตรีการค้าประเทศสมาชิก WTO ที่มีบทบาทสำคัญต่อการเจรจาการค้า รอบโดฮาจำนวน ๒๗ ประเทศ^{*}ได้มีโอกาสในการหารือเกี่ยวกับสถานะของระบบการค้าพหุภาคีและแนวทางการ ดำเนินการขั้นตอนต่อไปสำหรับ WTO ภายหลังจากเสร็จสิ้นการประชุมระดับรัฐมนตรี (Ministerial Conference: MC) ขององค์การการค้าโลก สมัยสามัญ ครั้งที่ ๘ ซึ่งจัดขึ้นระหว่างวันที่ ๑๕ - ๑๗ ธันวาคม ๒๕๕๔ ณ นครเจนีวา ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ ทั้งนี้ มีรัฐมนตรีของสมาชิก WTO ที่ได้รับเชิญแต่ไม่ได้เข้าร่วมการประชุม ๖ ประเทศ ประกอบด้วย แคนาดา จีน ซิลิ โคลอมเบีย คอสตาริกา และตุรกี (ทั้งนี้ เขตเข้าร่วมในฐานะผู้ประสานงานกลุ่ม ประเทศพัฒนาน้อยที่สุด แทนที่บังคลาเทศ)

๑.๒ นาย Pascal Lamy ผู้อำนวยการใหญ่ WTO ได้ประเมินสถานการณ์การเจรจารอบโด ฮาว่า สมาชิก WTO ยังคงไม่มี political energy ในการผลักดันให้การเจรจารอบโดฮาบรรลุผลสำเร็จ แต่สัมผัส ได้ว่าสมาชิก WTO ยังคงมีความตั้งใจที่จะหารือเกี่ยวกับการใช้รูปแบบใหม่ (new approach) ในการเจรจารอบ โดฮา โดยมีปัญหาสถานการณ์เศรษฐกิจโลกในปัจจุบันเป็นตัวกระตุ้น ทั้งนี้ นาย Pascal Lamy ได้เสนอให้สมาชิก WTO คำนึงถึงการมีนโยบายที่ชัดเจนที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง (เช่น การหารือเกี่ยวกับประเด็นเจรจาที่มี

^{*} สมาชิก WTO ที่ได้รับเชิญ ๒๗ ประเทศได้แก่ ออสเตรเลีย บังคลาเทศ บราซิล แคนาดา ซิลิ จีน โคลอมเบีย คอสตาริกา สหภาพยุโรป ฮังการี อินเดีย อินโดนีเซีย ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ มาเลเซีย เม็กซิโก นิวซีแลนด์ โนर्वเวย์ นอร์เวย์ สิงคโปร์ แอฟริกาใต้ สวิตเซอร์แลนด์ ไทย ตุรกี สหรัฐอเมริกา

แนวโน้มจะหาข้อสรุปได้) รวมทั้งให้พิจารณาและหารือประเด็นที่ไม่เกี่ยวข้องกับการเจรจาอบโดฮา เช่น กระบวนการสมัครเข้าเป็นสมาชิก WTO การขยายขอบเขตความตกลงว่าด้วยสินค้าเทคโนโลยีสารสนเทศ (ITA) ความตกลงเรื่องการจัดซื้อจัดจ้างโดยรัฐ (GPA) กฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้า และการทำงานภายใต้คณะกรรมการต่างๆ (อาทิ การปรับปรุงกฎเกณฑ์ทางการค้า การติดตามการปฏิบัติตามพันธกรณีของสมาชิก) เป็นต้น

๒. ความเห็นของประเทศสมาชิก WTO

ประเทศสมาชิก WTO จำนวน ๑๘ ประเทศที่เข้าร่วมการประชุมได้แสดงความเห็นต่อแนวทางการดำเนินการขั้นต่อไปของ WTO สรุปได้ ดังนี้

๒.๑ ประเทศสมาชิกส่วนใหญ่มีความเห็นที่สอดคล้องกับนาย Pascal Lamy เช่นยอมรับฟังและเปิดกว้างสำหรับแนวทางการเจรจาใหม่ๆ ยืนยันถึงความสำคัญของระบบการค้าพหุภาคีในการต่อต้านการกีดกันทางการค้า (protectionism) แม้จะเน้นย้ำว่าความตกลงทางการค้าทวิภาคีหรือภูมิภาคสามารถเป็นฐานสำคัญในการนำไปสู่ระบบการค้าพหุภาคี สนับสนุนให้สมาชิกหลีกเลี่ยงการสร้างเงื่อนไขทางการเจรจา (conditional linkages) รวมทั้งส่งเสริมการปรับปรุงกลไกการทำงานตามวาระงานปกติของ WTO อาทิ การติดตามการปฏิบัติตามพันธกรณีของสมาชิก เพื่อป้องกันการกีดกันทางการค้าซึ่งอาจเกิดขึ้นในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจโลกนี้

๒.๒ มาเลเซียได้เสนอแนวทางการเจรจา ๓ ขั้นตอน (3-tiers approach) กล่าวคือ ขั้นที่ ๑ ให้หารือประเด็นเจรจาที่สมาชิกยอมรับได้และมีแนวโน้มว่าจะหาข้อสรุปได้ ๑๐๐% ขั้นที่ ๒ ให้หารือประเด็นเจรจาที่สมาชิกยอมรับได้ระดับหนึ่งแต่ไม่ถึง ๑๐๐% และขั้นที่ ๓ ให้หารือประเด็นเจรจาที่สมาชิกมีท่าทีแตกต่างกันอย่างมาก ซึ่งหากสมาชิก WTO เห็นชอบกับข้อเสนอดังกล่าว สมาชิก WTO สามารถเริ่มเจรจาประเด็นในขั้นที่ ๑ และขั้นที่ ๒ ตามลำดับ ทั้งนี้ สมาชิกส่วนใหญ่เห็นด้วยกับข้อเสนอของมาเลเซีย โดยประเด็นที่ได้รับการสนับสนุนจากสมาชิกให้ดำเนินการเจรจาในขั้นที่ ๑ อาทิ การอำนวยความสะดวกทางการค้า (Trade Facilitation: TF) การเปิดตลาดสำหรับประเทศพัฒนาน้อยที่สุด (เช่น การยกเลิกภาษีและโควตาสำหรับสินค้าน้อยที่สุดในการเข้าเป็นสมาชิก WTO เป็นต้น) ความตกลงว่าด้วยสินค้าเทคโนโลยีสารสนเทศ และอุปสรรคทางการค้าที่มีไขภาษี (NTBs) เป็นต้น โดยให้ประธานกลุ่มเจรจาต่างๆ เป็นผู้ดำเนินการหารือในลักษณะ bottom-up approach

๒.๓ สหรัฐฯ ได้กล่าวสนับสนุนการเปิดรับแนวทางการเจรจาใหม่ๆ สหภาพยุโรปได้เน้นย้ำถึงความสำคัญของแรงผลักดันทางการเมือง เพื่อบรรลุผลการเจรจาอบโดฮา ซึ่งจะรักษาไว้ซึ่งความน่าเชื่อถือของระบบการค้าพหุภาคีในการป้องกันการกีดกันทางการค้า อย่างไรก็ตาม ทั้งสองประเทศต่างให้การสนับสนุนการหารือประเด็นเกี่ยวกับประเทศพัฒนาน้อยที่สุด

๒.๔ อินเดียเชื่อว่า การประชุมครั้งนี้ควรส่งสัญญาณเชิงบวกเกี่ยวกับการเจรจาประเด็นที่สมาชิกยอมรับได้และมีแนวโน้มว่าจะหาข้อสรุปได้ ๑๐๐% (ซึ่งอาจเรียกได้ว่าเป็น early harvest) และการเน้นย้ำถึงความสำคัญของการพัฒนาซึ่งเป็นวัตถุประสงค์หลักของการเจรจาอบโดฮา โดยประเทศสมาชิกส่วนใหญ่ในการประชุมครั้งนี้ จะนำความน่าเชื่อถือของระบบการค้าพหุภาคีกลับมา

๒.๕ ออสเตรเลีย บราซิลและฮ่องกงเห็นว่า ประเด็นการเจรจาที่น่าจะผลักดันให้มีการเจรจาต่อเพื่อบรรลุผลสำเร็จได้คือ การค้าสินค้าเกษตร อย่างไรก็ตาม ญี่ปุ่นแสดงความไม่เห็นด้วยอย่างชัดเจนในการนำประเด็นการค้าสินค้าเกษตรและการอุดหนุนประมงมาเจรจาต่อ โดยญี่ปุ่นสนับสนุนการหารือประเด็นใหม่ด้านความมั่นคงด้านอาหารและกฎระเบียบด้านการนำเข้า/ส่งออกอาหาร ในกรณีนี้ ออสเตรเลียเป็นประเทศเดียวที่สนับสนุนการหารือเรื่องการเปิดตลาดการค้าบริการ อย่างไรก็ตาม สมาชิกส่วนใหญ่มีความเห็นว่าการดำเนินการเจรจาขั้นที่ ๑ จะช่วยสร้างความเชื่อมั่นต่อระบบการค้าพหุภาคีและ WTO

๓. ถ้อยแถลงของไทย

รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังได้กล่าวว่า ไทยสนับสนุนข้อเสนอของมาเลเซีย รวมทั้งเปิดกว้างต่อการเลือกประเด็นเจรจา อย่างไรก็ตาม ไทยเห็นว่า การหารือเกี่ยวกับแนวทางการเจรจาใหม่ๆ มีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากจะเป็นการสร้างความทุ่มเท/การผลักดันทางการเมืองเพื่อให้การเจรจารอบโตฮาบารรุลผลสำเร็จ

๔. ข้อคิดเห็น

๔.๑ ด้วยประเทศสมาชิก WTO ที่ได้รับเชิญเข้าร่วมการประชุมส่วนใหญ่แสดงความยืดหยุ่นและการเปิดรับต่อแนวทางการเจรจาใหม่ๆ ซึ่งรวมถึงข้อเสนอแนวทางการเจรจา ๓ ขั้นตอน (3-tiers approach) ของมาเลเซีย ดังนั้น จึงคาดได้ว่าการดำเนินการภายใต้ WTO จะมีความเข้มข้นและรวดเร็วมากขึ้น ไทยจึงควรเร่งเตรียมการเพื่อเข้าร่วมเจรจา โดยเฉพาะในประเด็นที่สมาชิกส่วนใหญ่ให้การสนับสนุนในขั้นที่ ๑ เช่น การอำนวยความสะดวกทางการค้า อุปสรรคทางการค้าที่มีใช้ภาษี ประเด็นเกี่ยวกับประเทศที่พัฒนาน้อยที่สุด และความตกลงว่าด้วยสินค้าเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นต้น

๔.๒ อย่างไรก็ตาม การประชุมระดับรัฐมนตรีครั้งนี้ เป็นเพียงการระดมความเห็นจากรัฐมนตรีของสมาชิก WTO บางประเทศ โดยไม่มีแถลงการณ์ร่วมของรัฐมนตรีและรายงานผลการประชุมอย่างเป็นทางการ ดังนั้น ประธานกลุ่มเจรจาต่างๆ ที่เข้าร่วมสังเกตการณ์ด้วยต้องพิจารณานำแนวทางที่ได้รับจากการประชุมครั้งนี้ไปหารือกับสมาชิก WTO ทั้งหมดในกลุ่มเจรจาของตน เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติและดำเนินการโดยเร็วต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณานำผลการประชุมและความคิดเห็นดังกล่าวข้างต้นเสนอต่อที่ประชุมคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบต่อไปด้วย จะขอขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นายบุญทรง เตริยาภิรมย์)
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์

กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ

สำนักยุทธศาสตร์การเจรจาการค้า

โทรศัพท์ ๐-๒๕๐๗-๗๕๑๗

โทรสาร ๐-๒๕๔๗-๕๖๒๕

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ bhornbhatp@dtm.go.th